

A Migráns Pályázat keretében lehetősége nyílt az abban részt vevő pedagógusoknak egy öt napos tanulmányútra Berlinbe utazni. Kevés olyan város van Európában, ahol ennyire kézzelfogható, ilyen nagymértékben jelen van a migráció hatása, a multikulturalizmus a mindennapokban, annak előnyös és hátrányos oldalaival egyaránt. Ezért rendkívül érdekes volt számunkra, hogy tapasztalatainkat összevethettük olyan széles látókörű, a migráns témában jártas és azt szívükön viselő vendéglátóink beszámolóival, akik sokszor számunkra új, ismeretlen, néha elképzelhetetlennek vélt részletekkel ismertettek meg bennünket a migráns háttérű berliniekkel kapcsolatban.

Természetes, hogy egy ekkora világvárosban, bárhol is legyen a világon, szép számmal élnek külföldiek: üzletemberek, vendégmunkások, egyetemi hallgatók, egyes házasságban élők. Itt mégis meglepően nagy arányban hallottunk az utcán különféle idegen nyelveket, és még a német is gyakran idegenül hangzott. Ez azonban talán csak a turistáknak tűnik fel, Berlin a legtoleránsabb, a legbefogadóbb város hírében áll. Ennek megvannak az előnyei és hátrányai, amelyeket megtapasztalhattunk.

A németekről általában hangoztatott sztereotípiák, miszerint csendesek, precízek, kevés humorérzékkel rendelkeznek, első ránézésre talán unalmasak, egyáltalán nem igaz a mai Berlinre. A különböző országokból bevándorolt és itt letelepedett emberek rendkívül színessé, mozgalmassá, izgalmassá, és tegyük hozzá, jóval kevésbé tisztává tették a fővárost. Igaz, az egymásba érő építkezések miatt amúgy is sok a por és a piszok. Berlin pedig büszke a változásokra. Soha nem feledve a múltat, folyamatosan visszautalva rá és egyre új megvilágításba helyezve köti össze az építkezéssel, új összetartozási szálakkal a világon minden irányba.

Ennek egyik legnyilvánvalóbb következménye a gasztronómia sokszínűsége. Már nem az olasz és amerikai gyorsétkezdék a divatosak, hanem a török, a perzsa, az indiai. Kis túlzással azt mondhatnánk, hogy alig találni német virslisstandot.

Vendéglátóink más jellegű tapasztalataikat is megosztották velünk. A Berlinben szinte egyedülálló, ógörög és latin nyelveket oktató, humán beállítottságú, nagy múltú Goethe Gimnáziumban volt módunk néhány órát megtekinteni. Amellett, hogy iskoláink közel egyidősek, az épület is hasonló, szecessziós stílusú, a diákok hozzáállásában, érdeklődésében is sok hasonlóságot fedeztünk fel az István Gimnáziummal. Hasonló az a tendencia is, hogy egyre több migráns háttérű tanulójuk van, ez az arány már a 40%-ot is elérte. Ottani vendéglátónk, aki a külföldi diákcsereért felelős, elmondta, hogy gimnáziumokban általában nem ilyen magas ez az arány, de az igazán ambíciózus migráns szülők előszeretettel választják ezt az iskolát. Gimnáziumba csak az általános iskolai átlag alapján jutnak be a diákok. A Goethe Gimnáziumot elvégezni azonban jóval nehezebb, a diákoknak csak 60%-a jut el az érettségig. Itt derül ki ugyanis, hogy nagyon nehéz holt nyelveket úgy tanulni, hogy a közvetítő nyelvvel is problémák akadnak. Így sok migráns háttérű gyerek, elsősorban a törökök kényszerülnek a gimnázium elhagyására. Akik viszont bent maradnak, sokszor sikeresebbek német születésű társaiknál. Bennük van a bizonyítási kényszer, hiszen sokszor sem a német diákok, sem az eredeti hazájukban lakó emberek nem ismerik el őket középiskolai társaként. Családjaik gyakran szándékosan olyan kerületekbe költöznek, ahol nem laknak migránsok, kénytelenek elszakadni eredeti kultúrájuktól. Megdöbbentett minket az a kikötés, melyet a Goethe Gimnázium ankarai partneriskolája tett: nem utazhatnak hozzájuk török származású diákok.

Hasonló intoleranciáról számolt be másik vendéglátónk, a berlini Collegium Hungaricum kulturális vezetője is. Ő kénytelen volt immár a harmadik iskolába íratni a gyereket, mert diáktársai nem fogadták be magyar származása miatt, annak ellenére, hogy már Németországban született. A magyar kultúra ellenben egyre népszerűbb, rendszeresen szerveznek kiállításokat, vetítéseket, irodalmi esteket, és magyarnyelv-tanfolyamaik is népszerűek.

Berlinben nagyon sok rétege, sok arca van az egyre nagyobb létszámú migráns háttérű lakosságnak, érdemes elgondolkozni a tapasztalatokon és átvinni olyan módszereket, amelyeket például a Goethe Gimnázium alkalmaz, hogy ezek a diákok sikeresek legyenek tanulmányaikban, közösségükben és későbbi karrierjük során egyaránt.